

УДК 378.147+37.018.4:343.592

ГУСАРОВ Сергій Миколайович,

заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8136-0694>

ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА ЩОДО НЕДОПУЩЕННЯ ПОРУШЕНЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРНЕТ-ПЛАТФОРМИ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦВ'ЯЗКУ ZOOM

Використання дітьми та дорослими сучасних інформаційних технологій і засобів комунікації несе не тільки поліпшення і полегшення, але і створює певні ризики і загрози, через те, що різного роду зловмисники теж використовують інформаційні технології для вчинення протиправної діяльності [1, с. 151].

На початку 2020 року у всьому світі через глобальну пандемію масово почали проводити дистанційні заняття з використанням спеціальних інтернет-платформ відеоконференцв'язку, у тому числі «Zoom» (<https://zoom.us/>).

Під час проведення дистанційних занять деякі з їх учасників почали зривати проведення цих заходів. Такі дії було названо зумбомбінг (англ. zoombombing), або зум-тролінг – атака на онлайн-захід з метою зірвати його або хоча б збентежити його учасників [2].

Проблема стосується не тільки платформи «Zoom», але й інших платформ, які використовують інтернет-користувачі для відеоконференцій.

До переліку негативних дій, які можуть скоювати учасники онлайн-заходу можна віднести:

- 1) вигукування нецензурних слів, образ на адресу учасників заходу або його організатора (наприклад, вчителя);
- 2) відтворення звукових файлів, у тому числі із нецензурними словами;
- 3) демонстрація відеофрагментів, у тому числі порнографічних;
- 4) надсилання у публічний та приватні чати образливих повідомлень;
- 5) малювання на екрані демонстрації написів, у тому числі із нецензурними словами та зображеннями;
- 6) зміна віртуального фону на своїх відеотрансляціях;
- 7) «одягання віртуальних костюмів» на себе;
- 8) підписування у відеоконференції чужими іменами, в тому числі іменами «легальних учасників заходу».

Такі дії зумбомберів (кібертролів) можна кваліфікувати як:

- дрібне хуліганство;
- булінг;
- поширення порнографії.

Доволі часто зумбомбер фіксує свої дії за допомогою програмного забезпечення для захоплення екрану та потім або розсилає цей відеозапис серед своїх знайомих, або публікує його у соціальних комп'ютерних мережах.

На сьогодні в інтернеті існують інтернет-ресурси, що присвячені саме зумбомбінгу.

Під час проведення онлайн-заходів вчиняють хуліганські дії:

- 1) «легітимні» учасники онлайн-заходу;
- 2) сторонні особи, які отримують дані (посилання) для підключення до онлайн-заходу:
 - від «легітимних» учасників заходу;
 - самостійно знаходять на публічних ресурсах установ (вебсайті або сторінці у соціальних комп'ютерних мережах), у тому числі за допомогою пошукових інтернет-сервісів (наприклад, Google);
 - підбирають самостійно.

На початку квітня 2021 року до поліції звернувся педагогічний колектив однієї із загальноосвітніх шкіл, розташованої на території Основ'янського району м. Харків, з проханням

провести перевірку щодо неодноразового зриву дистанційних занять через інтернет-платформу для проведення відеоконференцій.

Під час перевірки правоохоронці ГУНП в Харківській області встановили особу школяра, який надавав доступ до навчання іншим особам, які заважали проводити відеоконференції.

З порушником та його батьками провели профілактичну бесіду. Відносно батьків хлопця складено адміністративний протокол за ст. 184 (невиконання батьками, або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей) Кодексу України про адміністративні правопорушення [3].

Пропонується дотримуватися наступних рекомендації для забезпечення безпеки відеоконференції у Zoom:

1. Не ділитися у соціальних мережах гіперпосиланням на захід у Zoom або ID заходу.
2. Створювати унікальний ідентифікатор для кожного онлайн-заходу.
3. Зробити захід приватним, призначити ко-модератора.
4. Встановити пароль для зустрічі.
5. Використовувати функцію «зал очікування».
6. Зробити всі можливі функції неактивними для учасників заходів.
7. Відключити можливість залишати коментарії учасниками заходу.
8. Відключити чат.

З метою недопущення та зменшення випадків порушень під час проведення навчальних занять з використанням інтернет-платформ відеоконференцзв'язку учасникам освітнього процесу рекомендується:

1) організаторам відеоконференції (вчителям) навчитися налаштовувати параметри відеоконференції у відповідності до наданих вище рекомендації [4];

2) періодично доводити до відома учасників освітнього процесу про передбачену відповідальність за вчинення протиправних дій під час участі у відеоконференціях.

Список використаних джерел

1. Зуб Л. В., Рвачов О. М. Сучасні загрози сімейній онлайн безпеці: класифікація та профілактика виникнення // Актуальні питання протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (23 листоп. 2018 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Координатор проєктів ОБСЄ в Україні. Харків : ХНУВС, 2018. С. 149-154. URL: http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/23_11_2018/pdf/45.pdf (дата звернення: 01.05.2021).

2. Коен О. Що таке «зумбомбінг» та як безпечно використовувати Zoom? // Explainer : вебсайт. 21.04.2020. URL: <https://explainer.ua/shho-take-zumbombing-ta-yak-bezpechno-vikoristovuvati-zoom/> (дата звернення: 01.05.2021).

3. Левченко Д. У Харкові школяр зривав дистанційні уроки та опинився у поліції // Gromada Group | Група місцевих ЗМІ Харківщини : вебсайт. 15.04.2021. URL: <https://gromada.group/news/news/-7682-u-harkovi-shkolyar-zrivav-distancijni-uroki-ta-opinivsia-u-policiyi> (дата звернення: 01.05.2021).

4. У Чугуєві шукали протиотруту «зумбомбінгу» // Громадський простір : вебсайт. 14.04.2021. URL: <https://www.prostir.ua/?news=u-chuhujevi-shukaly-protyotrutu-zumbombinhu> (дата звернення: 01.05.2021).

5. «Зумбомбінг» або зривання онлайн уроків: що це таке і як уникнути даної проблеми // YouTube : вебсайт. 26.11.2020. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=j838DpHwOc8> (дата звернення: 01.05.2021).

Одержано 01.05.2021